

2 Atmosférické jevy

HYDROMETEORY

Kroupy



Srážka složená z kuliček nebo kusů ledu o průměru 5 až 50 mm, někdy i větším. Jsou matné nebo průsvitné, či složené střídavě z čirých a matných vrstev ledu. Při dopadu se někdy tříští a pak mají ostré hrany. Kroupy se vyskytují výhradně v přeháňkách, nejčastěji jako průvodní jev silných bouřek.



Kroupy větších rozměrů mohou způsobovat velké škody i ztráty na životech.

Ledové jehličky

Srážka složená z nerozvětvených ledových krystalů ve tvaru jehliček, sloupečků nebo destiček, které jsou tak drobné, že se zdá, že se vznášejí ve vzduchu. Tyto krystalky mohou padat nejen z oblačnosti, ale mohou se vyskytnout i za jasné oblohy.

Mlha

Suspenze velmi malých vodních kapiček, které zhoršují horizontální dohlednost při zemi pod 1 km. Vzduch při mlze působí sychravým dojmem, relativní vlhkost se blíží 100 %.



V zimě při záporných teplotách, kdy je mlha tvořena přechlazenými vodními kapičkami, vznikají při ní námrazové jevy (jinovatka, námraza, průhledná námraza) a nepozoruje se jiskření světla, nazýváme takovou mlhu přechlazenou nebo mrznoucí. Pro klimatologické účely nerozlišujeme mlhu a přechlazenou (mrznoucí) mlhu.

Zmrzlá mlha

Suspenze četných drobných krystalů ledu ve vzduchu, které zhoršují přízemní vodorovnou dohlednost pod 1 km. Vyskytuje se pouze při velmi nízkých záporných teplotách (většinou pod -20°C). Netvoří se při ní žádné námrazové jevy. Rozezná se rovněž podle jiskření světla na ledových krystalech. Nezaměňovat s přechlazenou mlhou (viz výše).

Přízemní mlha

Mlha sahající od povrchu země maximálně do výše 2 m. Nad touto vrstvou je dohlednost výrazně lepší.



Kouřmo

Za kouřmo považujeme zhoršení dohlednosti, kdy dohlednost poklesne vlivem vodních kapiček ve vzduchu pod 10 km, nepoklesne však pod 1 km, pak jde již o mlhu. Relativní vlhkost bývá při kouřmu vysoká (jako orientační hodnotu lze uvést rozmezí asi od 70 % do 90 %). Za začátek kouřma se považuje zhoršení dohlednosti pod 10 km, nebo zlepšení na 1 km a více. Za konec kouřma se považuje zlepšení nad 10 km, nebo zhoršení pod 1 km. Kouřmo se nesmí zaměňovat se zákalem (viz litometeory), při kterém většinou bývá nízká relativní vlhkost.

Zvířený sníh



Zvířený sníh je hydrometeor, který se vyskytuje při sněhové pokrývce a vysoké rychlosti větru, jenž sněhové částice unáší. Může nastávat při sněžení nebo nezávisle na něm. Podle výšky zdvihu rozlišujeme sníh nízko zvířený a sníh vysoko zvířený. Při vysoko zvířeném sněhu jsou částice zdviženy do značné výšky nad zemí a unášeny větrem, takže vodorovná dohlednost ve výšce očí pozorovatele je zpravidla velmi malá a může být snížena ještě ve výšce 1 km nad zemí. Zvířený sníh způsobuje změny v rozložení sněhové pokrývky a vznik sněhových akumulací – závějí a sněhových jazyků.

Vodní tříšť

Množství vodních kapiček zdvižených větrem z velké vodní plochy, obvykle z hřebenů vln a přenášených vzduchem na kratší vzdálenosti. Tento jev se u nás vyskytuje málo, prakticky jen na stanicích položených v blízkosti přehrad a velkých rybníků. Bývá pozorován obvykle při silnějším nárazovitém větru. Jeví se místního charakteru a ve vzdálenosti několika set metrů od svého vzniku se zpravidla již nepozoruje.

Rosa



Usazenina vodních kapek na předmětech na zemi nebo blízko povrchu země, vznikající kondenzací vodní páry z okolního vzduchu.

Za začátek rosy považujeme první ovlhnutí trávy, předmětů apod., způsobené kondenzací. Za konec rosy považujeme vypaření všech kapek rosy. Někdy kapky rosy mohou zmrznout a v tom případě zaznamenáváme zmrzlou rosu. Kapky vzniklé táním zmrzlé rosy již za rosu nepovažujeme.

Zmrzlá rosa

Bílá usazenina zmrzlých kapek rosy, nikdy nemá krystalickou strukturu. Nesmí se zaměňovat s jíním (viz níže).



Jíní (šedý mráz)



Bílá krystalická usazenina ledových částic, která je nejčastěji ve tvaru šupin, jehliček, peříček nebo vějířků. Vzniká analogickým způsobem jako rosa, ale při záporných teplotách na předmětech na zemi nebo blízko povrchu země.



Detail jíní



Český
hydrometeorologický
ústav



www.chmi.cz